

PRÁVO DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ

PRÁVO UŽITNÝCH VZORŮ

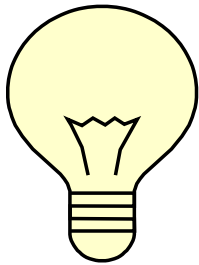

*Snímky slouží k orientaci posluchačů přednášek
a k činění si poznámek.
Nenahrazují přednášky, učebnice ani cvičebnice.*

verze 1.2 (2014)

© Ivo Telec, 2006

2

3

TEMATICKÝ OBSAH

1. vzorová práva, zásady ochrany, mezinárodní organizace, zdroje práva
2. technické řešení a jeho původce; podnikový užitečný vzor; výluky
3. přihlašovací a další správní řízení

4

5

1. ČÁST

VŠEOBECNĚ

6

7

8

VZOROVÁ PRÁVA

- **Vzor průmyslově využitelné výroby**
např. vzor sériové výroby

1. **vzor užitný** ☒
(*Gebrauchsmuster, utility model*)
2. **vzor průmyslový** (vkusový) ☒
(*Geschmacksmuster, design*)

9

10

11

VÝZNAM

- **Účel**
absolutně (*ex lege*) výhradně (monopolně) právně chránit méně významná technická řešení *erga omnes*
- **Pojem**
= **státem udělené** disponibilní monopolní **ochranné** majetkové právo k vytvoření „malý patent“ druh nehmotného majetku

12

ZÁSADY

1. potenciaální ubikvita technického řešení
2. formálnost vzniku práva (**výsadnost**)
3. formálnost ochrany práva
4. dočasnost ochrany práva
5. teritorialita (omezené územní působení)
právní ochrany
6. ochrana hospodářské investice
např. do průmyslového vývoje

13

Z DĚJIN

- **Německo**
 - 1876 zákon o vzorech a modelech
 - 1877 patentový zákon
 - 1891 zákon o užitných vzorech
- **Československo**
 - 1992 zákon o užitných vzorech

14

MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE

1. Světová organizace duševního vlastnictví v Ženevě
2. Unie na ochranu průmyslového vlastnictví
3. Mezinárodní unie pro patentovou spolupráci
4. Zvláštní unie podle Štrasburské dohody o mezinárodním patentovém třídění

15

ZDROJE PRÁVA

1. Pařížská úmluva na ochranu průmyslového vlastnictví ze dne 20. března 1883, ve znění revizí (č. 64/75 Sb., ve znění pod č. 81/85 Sb.)
2. Úmluva o zřízení Světové organizace duševního vlastnictví, podepsaná ve Stockholmu dne 14. července 1967 (č. 69/75 Sb., ve znění pod č. 80/85 Sb.)
3. Smlouva o patentové spolupráci (č. 269/91 Sb.)
4. Štrasburská dohoda o mezinárodním patentovém třídění ze dne 24. března 1971 (č. 110/78 Sb.)

16

5. čl. 34/1 LZPS
6. zák. č. 478/92 Sb., o užitných vzorech,
7. vyhl. č. 550/1990 Sb., o řízení ve věcech vynálezů a průmyslových vzorů
8. instr. FÚV čj.: 10/757/1992 z 22. 10. 1002, kterou se stanoví jednotná forma a požadavky na přihlášky užitného vzoru, zveř. v částce 11/92 Věst. FÚV

17

18

2. ČÁST

TECHNICKÉ ŘEŠENÍ

A

JEHO PŮVODCE

19

TECHNICKÁ MYŠLENKA

- **Předobraz**

nápad (vnuknutí, intuice)

technická myšlenka

technické řešení (výtvar)

patent nebo užitný vzor

20

TECHNICKÁ ŘEŠENÍ

• Absolutně chránitelná 1. patentem na vynález 2. užitným vzorem na jiné technické řešení	• Absolutně nechránitelná 1. nepatentovatelný vynález 2. vzorově nechránitelné řešení

21

PŘEDMĚT

- **Nehmotný technický výtvar:** řešení
např. chemické složení pěny do koupele
- a. **jedno** technické řešení
- b. **skupina** technických řešení navzájem spojených tak, že uskutečňují **jedinou** technickou **myšlenku**

22

- **Např.:**
tělesné, prostorové uspořádání, struktura, mechanismus či konfigurace
✗ postupy, látky

23

NÁZEV

- **Zápisný údaj**
- **Věcné (technické) předurčení názvu technickým řešením**
např. „PALIVO NA BÁZI ROSTLINNÝCH MATERIÁLŮ“
- **Ochrana před nekalou soutěží klamavým názvem** užitého vzoru

24

POJMOVÉ ZNAKY

- 1. novost světová absolutní**
 X stav techniky = vše, co bylo **zveřejněno**
 před podáním přihlášky X dobrodiní ⇨
- 2. přesah rámce pouhé odborné dovednosti**
např. přesah pouhé záměny materiálu
 • **výtvar**
 X „vyšší“ úroveň patentovatelného výsledku
 vynálezecké činnosti

25

3. průmyslová využitelnost

= opakovaná využitelnost v hospodářské
 činnosti
např. sériovou výrobou přístroje;
srv. „vzor“ a „užitnost“

26

PŘÍPAD PODNIKOVÉ DOKUMENTACE

*Podniková dokumentace a prospekty jsou na
 závalu novosti užitého vzoru jen tehdy,
 jestliže se o nich prokáže, že byly před prioritou
 přihlášky
 přístupné neomezenému okruhu osob.*

Jakl 183.

27

VÝLUKY ☹

- objevy, vědecké teorie a matematické metody
- pouhé vnější úpravy výrobků,**
 X *průmyslové vzory*
- plány, pravidla a způsoby vykonávání duševní
 činnosti
- programy počítačů,** X *právo autorské*
- pouhé uvedení informace
- odrůdy rostlin,** X *právo odrůdové,*
a plemena zvířat
- biologické reproduktivní materiály,**
 X *patenty*
- způsoby výroby,** X *patenty,*
nebo způsoby pracovní činnosti

28

PODNIKOVÝ UŽITNÝ VZOR

- **Trvalý status podnikového užitého vzoru**
*např. konstrukční řešení konstruktéra
 dle pracovního závazku*
- **Dispozitivní legální přechod majetkového
 práva na užitný vzor na zaměstnavatele**
 ↑
- **Vyrozumívací a předávací povinnost
 původce vůči zaměstnavateli**
 • posouzení řešení zaměstnavatelem

29

- **2 měsíce ⌚ na uplatnění
 zaměstnavatelova práva na vzor vůči
 původci (zaměstnanci)**
 X • **zpětný přechod (recesse)**
práva na vzor na původce

- **Zákonná povinnost mlčenlivosti** obou
 stran o řešení v této době 🗝

30

- **Právo původce na přiměřenou odměnu** při zaměstnavatelově uplatnění práva na vzor € 😊
- **Ukazatelé přiměřenosti odměny:**
 - a. technický a hospodářský význam řešení
 - b. přínos z možného využití nebo jiného uplatnění
 - c. materiální podíl zaměstnavatele
 - d. rozsah pracovních úkolů (zadání) původce

31

- **Právo původce na dodatečné vypořádání** € 😊
- ↑
- zjevný nepoměr:**
již vyplacená odměna ✗ pozdější přínos
- **Zdaňováno** jako příjem z průmyslového aj. duševního vlastnictví

32

PŮVODCE

- **Tvůrce technického řešení** = pouze člověk
- ✓ **technické řešitelství vlastní tvorbou**
= **osobní stav** (civilní status) s právním důsledkem ↓
- **Majetkové právo na ochranu řešení užitečným vzorem**
 1. původce
 2. právní nástupce, *např. dědic aj. nabyvatel*
 3. namísto původce zaměstnavatel, jestliže uplatnil své právo na podnikový užitečný vzor vůči zaměstnanému původci

33

OSOBNOSTNÍ PRÁVO PŮVODCE

- **Právo na původcovství**
 1. právo osobovat si původcovství
 2. právo na označení původcovství ↓
- zápis původce** v rejstříku užitečných vzorů
- **Právo zveřejnit technické řešení**
 - ✗ zaměstnavatel, jestliže uplatnil právo na podnikový užitečný vzor vůči zaměstnanému původci

34

SROVNÁNÍ

• Patent	• Užitečný vzor
1. větší technická hodnota	1. menší technická hodnota
2. větší hospodářský význam	2. menší hospodářský význam
3. delší doba ochrany	3. kratší doba ochrany
4. jistota trvání po věcném průzkumu přihlášky	4. nejistota trvání bez věcného průzkumu přihlášky
5. pomalejší udělení	5. rychlejší zápis
6. dražší	6. levnější
7. složitější udělovací řízení	7. jednodušší zápisné řízení
8. světový rozsah mezinárodní ochrany	8. menší rozsah mezinárodní ochrany
9. lze na výrobní postupy a biologické reprodukční materiály	9. nelze na výrobní postupy a biologické reprodukční materiály

35

- ☛ **snadno, rychle, levně** 😊
- ☛ **méně právně jistě** 😞

36

OBCHODY

- Licenční
- Převodní (zcižovací)
- Zástavní
- Leasingové aj.

37

3. ČÁST

PŘIHLAŠOVACÍ A DALŠÍ SPRÁVNÍ ŘÍZENÍ

39

DRUHY SPRÁVNÍCH ŘÍZENÍ

- **Správní úřad:** ÚPV zák. o užit. vz., podpůrně spr. f.
- **Nesporné**
 1. přihlašovací
 2. zménové
 3. určovací
 4. odnímací na podkladě rozsudku o určení práva na užitný vzor
 5. poplatkové
 6. opravné (rozkladové); předseda ÚPV
- **Sporné**
 1. výmazové

40

PŘIHLAŠOVACÍ ŘÍZENÍ: ZÁPISNÉ PŘEKÁŽKY

- **Absolutní zápisné překážky**
 1. rozpor s **obecnými zájmy**:
 - i. zásady lidskosti, *např. technické řešení mučícího přístroje*
 - ii. zásady veřejné morálky
 - iii. jiné obecné zájmy

41

PŘIHLÁŠKA

- **Význam:**
podáním zahájeno přihlašovací správní řízení
- **Písemná jednotná forma**
- **Úpravy a změny v rámci původního podání**
 - Rozdělení přihlášky ➡ vyloučené přihlášky
 - Právo odložení zápisu max. do 15 měsíců od podání

42

Charakteristické vlastnosti

PRŮBĚHA ÚSTNÍHO AZIBU

(Detailed diagram showing the stages of a verbal trial process, including phases like 'Průběh ústního azibu' and 'Výslech'.)

43

(Continuation of the diagram from slide 43, showing further stages of the trial process.)

44

(Continuation of the diagram from slide 44, showing further stages of the trial process.)

45

ROVNOSTĚRŮBÍ

(Diagram illustrating the concept of equality in the trial process.)

46

(Diagram illustrating the concept of equality in the trial process, showing a scale of justice.)

47

(Textual content from slide 48, including a diagram of a scale of justice and a paragraph of text.)

ROVNOSTĚRŮBÍ

(Text describing the principle of equality in the trial process.)

48

PŘEDUVEŘEJNĚNÍ ⌚

- **Předčasné zveřejnění** technického řešení ☺
6 měs. před podáním přihlášky
 - ☛ **není součástí** stavu techniky bránící novosti
 - ☛ **dobrodiní zápisu** ☺
- **Předčasné zveřejnění** vynálezu ☹
kdykoli
 - ☛ **je součástí** stavu techniky bránící novosti
 - ☛ **zamítnutí** přihlášky ☹

55

ZÁPISNÉ ŘÍZENÍ

- **Pouze formální posouzení** přihlášky ☺ ☹
- **X věcný průzkum novosti a úrovně tvůrčí činnosti, srv. udělovací řízení patentové**
- ☛ věcné posouzení užitého vzoru až v event. řízení výmazovém ☹

56

VZNIK OCHRANY

- **Právotvorná skutečnost**
= veřejnoprávní zápis do rejstříku
 - ☛ **osvědčení** o zápisu
 - ☛ úřední **oznámení** o zápisu ve Věst. ÚPV
 - ☛ úřední **zveřejnění** popisu technického řešení a nároků na ochranu

57

REJSTŘÍK UŽITNÝCH VZORŮ

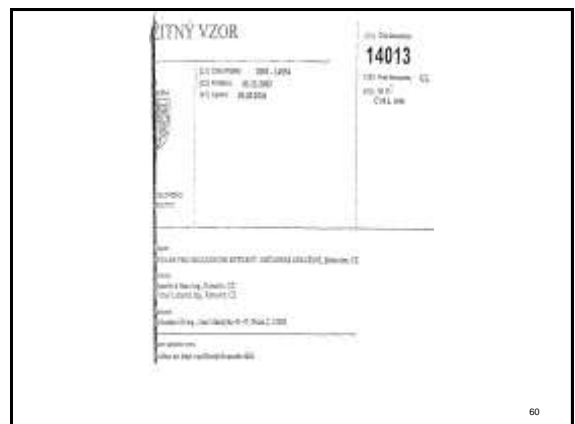
- **Veřejný seznam** (veřejná kniha) veřejnoprávní povahy

obsahem rozhodné údaje o přihláškách a o zapsaných užitečných vzorech
- **Věstník Úřadu průmyslového vlastnictví**

58

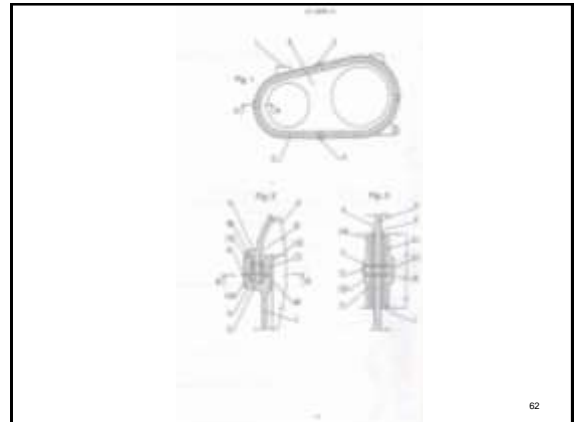
59

60

61

62

ÚČINKY VZORU

- **Vlastníkovo právo na souhlas** (licenci) k využívání a **právo převést** vzor
- **Souhlas** vlastníka k:
 1. výrobě
 2. uvádění do oběhu
 3. upotřebení
 při **hospodářské** činnosti

63

✘ **Účinky** užitého vzoru **nepůsobí** na:

1. zkoušení při hospodářské činnosti
2. výrobu nebo upotřebení **mimo hospodářskou činnost**
např. pro osobní potřebu

64

OMEZENÁ DOBA PLATNOSTI

- **4 roky od práva přednosti** na žádost prodlužitelné až 2x vždy o 3 roky
 - = **max. 10 let** od práva přednosti
 - ☛ **zánik ochrany** uplynutím doby
 - + **zánik ochrany** kdykoli písemným **prohlášením** o vzdání se vzoru

65

PRÁVO PŘEDCHOZÍHO UŽIVATELE

- **Povaha** **nepřevoditelné** právo vylučující účinky užitého vzoru vůči sobě
- **Nezávislý předchozí uživatel**
- **Hmotněprávní nárok na uznání práva**
 - ☛ **dohoda** vlastníka a předchozího uživatele
 - o uznání práva** předchozího uživatele
 - ☹ ☛ **žaloba na uznání práva**
 - ✘ určovací žaloba s prokázáním naléhavého právního zájmu

66

VZOR UZNÁNÍ PRÁVA PŘEDCHOZÍHO UŽIVATELE

(...),
jako majitel užitého vzoru s názvem ...,
zapsaného pod č. (...) v rejstříku užitečných
vzorů,
vedeném Úřadem průmyslového
vlastnictví,
uznávám právo (...),
jako předchozího uživatele technického ⁶⁷

ZMĚNA PATENTOVÉ PŘIHLÁŠKY NA VZOROVOU

- **Možný souběh patentu a užitého vzoru** na stejné technické řešení
- **Možné odbočení** z patentového řízení na užité vzorové, např. při hrozbě zamítnutí vynálezu k patentování, kupř. u vlastního předuveřejnění vynálezu
 - přiznání data podání

68

SPRÁVNÍ ROZHODNUTÍ

- **Prvostupňové** rozhodnutí ÚPV
- **Druhostupňové** rozkladové rozhodnutí předsedy ÚPV (opravné)

69

SPRÁVNÍ SOUDNICTVÍ

- **Žaloba ve správním soudnictví** k MS v Praze proti rozkladovému rozhodnutí předsedy ÚPV v Praze

- **Kasační stížnost** k NSS v Brně

70

OCHRANA LIDSKÝCH PRÁV

- **Ústavní stížnost** k ÚS v Brně

- **Stížnost** k ESLP ve Štrasburku

71

PŘEDVÍDATELNOST ROZHODOVÁNÍ

- **Úřední zveřejňování rozhodnutí**

Věstník ÚPV: pouze rozhodnutí zásadní povahy

- **Soukromé sbírky (Jakl)**

72

URČOVACÍ ŘÍZENÍ

- **Předmět**
určení, zda určité technické řešení **spadá**
do **rozsahu** technického řešení chráněného
určitým užitným vzorem
odborné správní uvážení
↓
- **Správní rozhodnutí ÚPV**
X **určovací žaloba soudu**, komu přísluší **právo**
na ochranu užitným vzorem při prokázání
naléhavého právního zájmu na takovém
soudním určení

73

VÝMAZ

- **Druhy**
 - a. úplný ➤ smyšlenka, že nebyl zapsán
 - b. částečný
 - i. v době platnosti ochrany
 - ii. po zániku ochrany
- **Navrhovatel**
 - a. kdokoli v době platnosti
 - b. právní zámec po zániku

74

VÝMAZOVÉ ŘÍZENÍ

- **Písemný návrh na výmaz**
výmazový důvod (věcné odůvodnění)
a důkazy
- **Taxativní výmazové důvody**
 1. nezpůsobilost k ochraně
 2. přednost staršího práva patentového
nebo užitně vzorového
 3. předmět nad rámec původní přihlášky

75

- **Právo majitele vyjádřit se**
 - ⇒ nevyjádření ➤ výmaz
 - ⇒ vyjádření ➤ rozhodnutí o návrhu
- **Správní poplatek za výmazové řízení**
poplatníkem, kdo neměl úspěch v řízení

76

SPRÁVNÍ POPLATKY

- ✓ Přijetí přihlášky užitného vzoru **1 000 Kč**
- ✓ Přijetí žádosti o určení, zda technické
řešení spadá do rozsahu zapsaného
užitného vzoru **5 000 Kč**
- ✓ Přijetí návrh na výmaz **2 000 Kč**
- ✓ Přijetí žádosti o každé prodloužení
platnosti zápisu **6 000 Kč**

z. č. 634/04 Sb., o spr. popl.

77

ODNĚTÍ VZOROVÉ OCHRANY

- **Na návrh** dle soudu oprávněného
původce nebo právního nástupce
 - rozhodnutí soudu o nepřislušení práva
původci nebo právnímu nástupci

78

LITERATURA

Horáček/Čada/Hajn, Práva k průmyslovému vlastnictví.
Praha 2005.
Jakl, Právní ochrana vynálezů a užitných vzorů.
Praha 2004.
Jakl, Souběžná ochrana patentem a užitným vzorem.
Průmysl. vlast., 1996/9/10.
Jenerál, Užitné vzory. Praha 2002.⁴ Užitné vzory v Evropě.
Praha 1991/1.
Ježek, Patentový zákon a zákon o užitných vzorech.
Praha 1998.
Netušil et al., Sporná řízení před Úřadem
průmyslového vlastnictví. Praha 2000.²

79

JUDIKATURA

Jakl, Sbírka správních rozhodnutí ve věcech
průmyslových práv. Praha 1998/II².

80

81

82

Foto:

Nevězí, Čechy, Česko 2006
Libavá, Morava, Česko 2006
Gíza, Egypt 2005

83